

Dato: 5. december 2025
Sagsnr.: 22/04584
Klagenr.: 1034332
Sagsbehandler: SMOR

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

**Miljø- og
Fødevareklagenævnet**
Toldboden 2
8800 Viborg

OPHÆVELSE OG HJEMVISNING i sag om tilladelse til udledning af spildevand til Tuesbøl Bæk i Vejen Kommune

Nævnenes Hus: 72 40 56 00
CVR-nr.: 37795526
Nævnets e-mail:
mfkn@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1, jf. miljøbeskyttelseslovens § 98, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vejen Kommunes afgørelse af 10. marts 2022 om tilladelse til udledning af spildevand fra Brørup Renseanlæg beliggende Tuesbøl Byvej 1A, 6650 Brørup til vandløbet Tuesbøl Bæk og hjemviser sagen til fornyet behandling i Vejen Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet¹ og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.² Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 101, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

¹ Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 om ændring af lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

² Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 5. april 2022 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af Danmarks Sportsfiskerforbund.

Klager har navnlig anført, at

- Vejen Kommune burde have vurderet på den kumulative påvirkning af Tuesbøl Bæk, Holsted Å samt Vadehavet og opsporet andre kilder opstrøms udledningen i Tuesbøl Bæk,
- kommunen burde have foretaget en habitatkonsekvensvurdering af udledningen fra Brørup Renseanlæg,
- der ikke sker de nødvendige reduktioner af stofkoncentrationer i vandet, som udledes til Tuesbøl Bæk,
- kommunen ikke har forholdt sig til risikoen for manglende målopfyldelse eller den omstændighed, at den kemiske tilstand er ukendt,
- der bør fastsættes lavere grænseværdier for udledningen af hensyn til opfyldelse af miljømål for recipienten i overensstemmelse med spildevandsvejledningen, og
- kommunen ikke har foretaget hydrauliske beregninger, angivet medianmaksimumsvandføringen eller lignende vandføringsdata for Tuesbøl Bæk.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Natur- og planforhold

Sagen omhandler Brørup Renseanlægs udledning af rensset spildevand til vandløbet Tuesbøl Bæk ved udledningspunkt UDL-524. Tuesbøl Bæk løber til Bramming-Holsted Å og videre til Sneum Å, der løber ud i Vadehavet.

Det fremgår af bilag 1 til miljømålsbekendtgørelsen,³ jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1, at Tuesbøl Bæk er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Desuden fremgår det af MiljøGIS for offentliggørelse af vandområdeplaner 2021-2027,⁴ at Tuesbøl Bæk har moderat økologisk tilstand for kvalitetselementet planter nedstrøms anlægget og ukendt tilstand opstrøms. Den økologiske tilstand for kvalitetselementet smådyr er moderat på hele strækningen. For så vidt angår kvalitetselementet fisk er den økologiske tilstand dårlig nedstrøms rensanlægget og ukendt tilstand opstrøms. Tilstanden er ukendt for så vidt angår kvalitetselementet alger og nationalt specifikke stoffer. Den kemiske tilstand er tillige ukendt.

³ Bekendtgørelse nr. 819 af 15. juni 2023 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.

⁴ Se link til Miljøgis for offentliggørelse af vandområdeplaner <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=vandrammedirektiv3-2022>.

Det fremgår af Arealinformation på Danmarks Miljøportal,⁵ at Tiesbøl Bæk ligger inden for Natura 2000-område nr. 90 Snebum Å og Holsted Å. Det fremgår af den gældende Natura 2000-plan,⁶ at udpegningsgrundlaget bl.a. består af naturtypen vandløb og arter som snæbel, bæklampret, laks, odder m.fl.

2.2 Den påklagede afgørelse

Vejen Kommune har den 10. marts 2022 meddelt tilladelse til udledning af rensset spildevand fra Brørup Renseanlæg. Tilladelsen er meddelt med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 28, stk. 1.

Det fremgår af afgørelsen, at der tillades en hydraulisk belastning på 1.300.000 m³ rensset spildevand pr. år, med en timevandsmængde på 700 m³ rensset spildevand. Videre tillades der udledning af 9.826 kg BI₅ pr. år, 7.154 kg kvælstof pr. år og 1.231 kg fosfor pr. år. Vejen Kommune har hertil oplyst, at der er stillet skærpede krav til udledningen af næringsstoffer, da der udledes til habitatområde, og idet slutrecipienten også er habitatområde.

Det fremgår desuden, at der er udpeget en blandingszone, som er fastlagt som en strækning nedstrøms udledningen fra Brørup Renseanlæg. Om blandingszonen fremgår det alene, at den har en længde på 100 meter, hvor kravet om målopfyldelse ikke gælder. Endvidere fremgår det, at temperaturen ved udledningspunktet ikke må medføre vandtemperaturer i vandløbet udenfor opblandingszonen på 21,5 °C eller derover om sommeren eller på 10 °C eller derover om vinteren, mens temperaturen ved selve udledningspunktet må være op til 30 °C.

Det fremgår af afgørelsen, at udledningsstedet i forbindelse med den nye tilladelse flyttes med henblik på at optimere iltning af det udledte spildevand. Der er ifølge afgørelsen foretaget vandløbsbedømmelser med måling af DVFI både opstrøms og nedstrøms Brørup Renseanlæg. Resultatet fremgår af tabel 1 i afgørelsen, som viser, at målingen både opstrøms og nedstrøms var moderat i 2018, mens den var moderat opstrøms og ringe nedstrøms i 2019, ringe opstrøms og moderat nedstrøms i 2020 og moderat for begge i 2021.

I relation til udledning af næringsstoffer fremgår det af afgørelsen, at den primære ændring fra den tidligere udledningstilladelse er, at spildevandsmængden er øget med 30 %, men at der ikke sker en stigning i den udledte næringsstofmængde som følge af skærpede krav til udledningen.

Det fremgår videre af afgørelsen, at der med den nye tilladelse fremover vil kunne udledes 41,2 l/s, og at Vejen Kommune har vurderet, at Tiesbøl

⁵ Se link til Arealinformation på Danmarks Miljøportalen: <https://arealinformation.miljoportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>.

⁶ Link til Natura 2000-plan nr. 90 (habitatområde nr. 79), 2022-2027, <https://sgavmst.dk/media/1qnb1ot3/n90-natura-2000-plan-2022-27-sneum.pdf>.

Bæk har den fornødne hydrauliske kapacitet til at modtage den fremtidige vandmængde, uden at der opstår problemer med erosion. Videre har kommunen vurderet, at tilladelsen til merudledning ikke vil udgøre en begrænsende faktor for vandløbets mulighed for at opnå målopfyldelse.

Af bilag 4 til afgørelsen fremgår en foreløbig habitatvurdering, hvori Vejen Kommune har vurderet, at den tilladte udledning fra Brørup Renseanlæg vil resultere i, at faunaklassen for Tuesbøl Bæk som minimum holdes på det nuværende niveau. Ved vurderingen af projektets påvirkning sammenholdt med andre projekter har kommunen bl.a. inddraget oplysninger om, at tre nærliggende dambrug i 2019-2020 er miljøgodkendt med krav til forbedrede renseforanstaltninger og skærpede BAT-krav, og at de senest ved udgangen af december 2026 skal overgå til udløbskontrol, hvorefter de samlede udledninger af organisk materiale vil blive reduceret. Ifølge kommunen vil det have en positiv effekt, at der er forbedret spildevandsrensning ved dambrugene nedstrøms. Kommunen har på den baggrund konkluderet, at der ikke vil være en udledning fra Brørup Renseanlæg, der vil medføre en påvirkning af vandløbskvaliteten nedstrøms i Tuesbøl Bæk eller i Holsted Å. Kommunen har endvidere konkluderet, at projektet hverken i sig selv eller ved inddragelse af kumulerede effekter af andre planer og projekter vil kunne påvirke bilag IV-arter eller Natura 2000-områder i strid med opnåelse af områdernes miljømål. Som resultat heraf er det kommunens opfattelse, at der ikke er grundlag for at udarbejde en egentlig habitatkonsekvensvurdering.

2.3 Klagers indhold

Klager har overordnet anført, at Vejen Kommune ikke i forbindelse med tilladelsen har respekteret habitatdirektivet, lov om vandplanlægning og vandrammedirektivet samt naturbeskyttelsesloven.

I relation til habitatdirektivet har klager anfægtet, at der ikke er foretaget en egentlig habitatkonsekvensvurdering af udledningen fra Brørup Renseanlæg. Klager har i den forbindelse anført, at Vejen Kommunes konklusion om, at udledningen ikke i sig selv eller ved inddragelse af kumulerede effekter påvirker bilag IV-arter eller Natura 2000-områder, ikke er retvisende, idet kommunen ikke har redegjort for de kumulerede effekter. Ifølge klager burde kommunen redegøre for og vurdere den kumulative påvirkning af Tuesbøl Bæk, Holsted Å og Vadehavet, ligesom kommunen burde have opsporet andre kilder opstrøms udledningen i Tuesbøl Bæk.

Endvidere har klager stillet spørgsmålstejn ved, at der ikke er behov for at sikre bedre spildevandsrensning af hensyn til snæblen.

Klager har derudover anfægtet, at Vejen Kommune i udledningstilladelsen har henvist til to miljøgodkendelser og skærpede krav heri, som begge er påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, ligesom den ene tilladelse, til Holsted Renseanlæg, ifølge klager omfatter en øget udledning i mængde og styrke.

I relation til vandrammedirektivet har klager anført, at Vejen Kommune ikke har forholdt sig til risikoen for manglende målopfyldelse for recipienten, eller hvilke indsatser der er planlagt i vandområdeplanen. Hertil har klager bemærket, at den kemiske tilstand i Tuesbøl Bæk er ukendt, og at det havde været interessant at have mere viden om et mindre vandløb, der er recipient til et større renseanlæg.

Endvidere har klager anført, at Vejen Kommune skal sikre, at der sker målopfyldelse senest ved udgangen af 2027. Ifølge klager løser en iltning af vandet ikke udfordringerne, idet der ikke sker de nødvendige stofreduktioner i det rensede spildevand, som udledes til bækken. Klager har i den forbindelse henvist til spildevandsvejledningens afsnit 10, hvor det ifølge klager fremgår, at der skal fastsættes skærpede grænseværdier i en udledningstilladelse af hensyn til opfyldelse af miljømål.⁷

Klager har herudover anført, at klager har modtaget talrige indberetninger om problemer med belægning af lammehaler i udløbet fra Brørup Renseanlæg samt er i besiddelse af en videofrekvens heraf, hvorfor oplysningen i afgørelsen om enkelte episoder med forurening ved iltforbrugende stoffer i vandløbet, ifølge klager ikke er retvisende.

Videre har klager anført, at der ikke fremgår dokumentation for Vejen Kommunes vurdering af, at udledningen til Tuesbøl Bæk ikke er en begrænsende faktor for vandløbets mulighed for at opnå målopfyldelse, ligesom det ikke fremgår, hvordan kommunen sikrer, at udledningen ikke er til hinder for, at vandløbet kan opnå og fastholde den fastsatte målsætning.

Endelig har klager anført, at der er stor risiko for, at den øgede udledning på ca. 10 l/s kan skade Tuesbøl Bæk og forårsage erosion og dermed tilstandsændringer af det § 3-beskyttede vandløb. Klager har i den forbindelse bemærket, at Vejen Kommune ikke har foretaget hydrauliske beregninger eller anført medianminimumsvandføringen eller andre vandføringsdata for vandløbet.

2.4 Vejen Kommunes bemærkninger til klagen

Vejen Kommune har den 26. april 2022 til klagen bemærket, at der i afgørelsens bilag 4 fremgår en foreløbig habitatvurdering (væsentlighedsvurdering). Ifølge kommunen medfører det ikke i sig selv et krav om habitatkonsekvensvurdering, at der ikke tidligere er udarbejdet en habitatkonsekvensvurdering af udledningen fra Brørup Renseanlæg. Efter kommunens opfattelse er der endvidere ikke pligt til at opspore andre kilder opstrøms udledningen i forbindelse med den foreløbige konsekvensvurdering, men eksisterende, kendte udledninger samt belastninger fra allerede vedtagne

⁷ Link til Miljøstyrelsens spildevandsvejledning til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, <https://mst.dk/media/tyyb2pfb/spildevandsvejledningen.pdf>.

planer skal tages i betragtning, hvilket har været udgangspunktet for den gennemførte vurdering.

I relation til klagers synspunkter i forhold til vandrammedirektivet og risiko for manglende målopfyldelse har Vejen Kommune bemærket, at det er kommunens opfattelse, at sagsbehandling for vandløbsindsatsen i Tuesbøl Bæk ikke er en del af udledningstilladelsen, men at kommunen i tilladelsen har stillet vilkår, som skulle imødegå eventuel negativ påvirkning af vandløbet, og at renseanlægget allerede har skærpede krav til udledningens koncentration.

Vejen Kommune har for så vidt angår klagepunktet om forureninger ved udløbet af Brørup Renseanlæg bemærket, at renseanlægget siden 2017 har overholdt udledningstilladelsens vilkår. Ifølge kommunen har kommunen og Vejen Forsyning ved de konstaterede forureninger forsøgt at klarlægge årsagen, dog uden at komme det nærmere end en formodning om dårlige iltningsforhold samt lille vandføring i vandløbet. Kommunen har herudover bemærket, at kommunen i tilladelsen har vurderet, at Tuesbøl Bæk ikke fremstår hydraulisk belastet.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår af § 11, stk. 1, 1. pkt., i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen,⁸ at nævnet har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmålet om overholdelse af gældende EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle forholdet vedrørende den udpegede og anvendte blandingszone.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet har dog fundet anledning til at anføre en række forhold, som Vejen Kommune vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.3.

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

⁸ Jf. bemærkningerne til § 11 i forslag L44 til lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (FT 2016-17).

Det følger af § 8, stk. 1, i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenede stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder, at miljømyndigheden, med forbehold for § 6, stk. 1, nr. 2 og 3, kan udpege blandingszoner omkring udledningspunkter, hvori koncentrationerne af et eller flere af de i tabel 3-5 i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand anførte stoffer kan overskride de relevante miljøkvalitetskrav, hvis de ikke påvirker det øvrige overfladevandområdes opfyldelse af disse krav. Det følger af bekendtgørelsens § 8, stk. 2, at udpegningen af blandingszoner skal ske, så udstrækningen af de enkelte zoner er:

- 1) begrænset til udledningspunktets umiddelbare nærhed, og
- 2) afpasset efter koncentrationerne af forurenende stoffer ved udledningspunktet og efter de betingelser for udledning af forurenende stoffer, der er fastsat i reguleringer om udledning fra punktkilder i overensstemmelse med anvendelsen af de bedste tilgængelige teknikker.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at der ifølge udledningstilladelsen er udpeget en blandingszone, men at der ikke er redegjort nærmere for blandingszonen, udover zonens udstrækning på 100 m og temperaturforhold. Det fremgår således ikke klart af tilladelsen, hvilket stof eller stoffer i henhold til tabel 3-5 i bilag 2 til bekendtgørelse om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, som blandingszonen er udpeget af hensyn til. Nævnet konstaterer desuden, at der i tilladelsen ikke er taget stilling til, hvorvidt blandingszonens længde er begrænset mest muligt til udledningspunktets nærhed, og om udstrækningen er afpasset efter koncentrationen af de forurenende stoffer ved udledningspunktet.

På baggrund af ovenstående finder Miljø- og Fødevareklagenævnet det ikke godtgjort, at reglerne for blandingszoner i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenede stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder er overholdt. Nævnet finder, at der er tale om en så væsentlig mangel, at Vejen Kommunes afgørelse af 10. marts 2022 må ophæves, og at sagen må hjemvises til fornyet behandling.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Vejen Kommune bør ved den fornyede behandling af sagen overveje, om der iagttages tilstrækkelige uønskede stoffer ved udledningstilladelsen i henhold til bl.a. tilslutningsvejledningen og nøgletal for miljøfarlige forurenende stoffer i spildevand fra renseanlæg.⁹ Kommunen bør i den forbindelse endvidere overveje om udledningstilladelsens udlederkrav og afløbskontrol er tilstrækkelig. Videre bør kommunen ved den fornyede behandling af sagen foretage en vandspejlsberegning af Tuesbøl Bæk.

⁹ <https://mst.dk/media/g11ds2lo/noegletal-for-miljoe-farlige-forurenende-stoffer-i-spildevand-fra-rensaanlaeg.pdf>

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det fremgår af Vejen Kommunes "foreløbige habitatvurdering" (væsentlighedsvurdering), at kommunen i sine vurderinger har forudsat, at der i 2027 vil opnås en reduktion i udledningen af organisk materiale fra de tre nærtliggende dambrug, og at kommunen ikke har taget udledninger af organisk materiale fra øvrige kilder, herunder Holsted Renseanlæg, i betragtning. Efter nævnets opfattelse er det uvist, om og i hvilket omfang de forudsatte reduktioner vil blive realiseret, ligesom kommunen ved vurderingerne ikke har forholdt sig til en eventuel påvirkning i den mellemliggende periode. Ved en fornyet behandling af sagen bør kommunen derfor redegøre nærmere for de øvrige relevante kilder samt for kommunens vurdering af, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt ud fra de aktuelle forhold. Kommunen bør desuden foretage en vurdering af, hvorvidt den forventede temperaturstigning i vandløbet som følge af udledningen har betydning for bilag IV-arten snæbel.

3.4 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

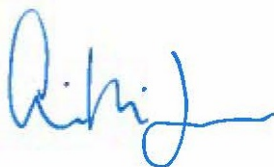
Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vejen Kommunes afgørelse af 10. marts 2022 om tilladelse til udledning af spildevand fra Brørup Renseanlæg beliggende Tuesbøl Byvej 1A, 6650 Brørup til vandløbet Tuesbøl Bæk og hjemviser sagen til fornyet behandling i Vejen Kommune.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Vejen Kommune (j.nr. 21/12622) samt for klager og dennes eventuelle repræsentant via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på <https://mfkn.naevneneshus.dk>. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Lise Marie Johannessen
Stedfortrædende formand